

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΕΣ

1. «Στ. Ράμφος, *Αιώνια παιδιά*, Αθήνα 1979», *Ο Πολίτης*, τεύχ. 26 (Μάιος 1979), 71-73.

◆ ◆

1. Γ. Διζικιρίκης, *Η κληρονομιά του κλασικού Ελληνισμού*, Αθήνα 1999, 61, 227.

2. «Hegel, *Φιλοσοφία της ιστορίας*, τόμ. Α', Αθήνα 1980», *Διαβάζω*, τεύχ. 34 (Αύγ. 1980), 57-59.

◆ ◆

1. G. Apostolopoulou, *Hegel-Studien*, 21 (1986), 208.

2. Ρ. Αργυροπούλου, *Μαντατοφόρος*, ό.π., 4.

3. «Hegel, *Φιλοσοφία της ιστορίας*, τόμ. Β', Αθήνα 1981», *Διαβάζω*, τεύχ. 45 (Αύγ. 1981), 45-47.

◆ ◆

1. G. Apostolopoulou, *Hegel-Studien*, 21 (1986), 208.

4. «Μ. Λαμπρίδης, *Αντι-ιδεολογικά*, Αθήνα 1982», *Μαρξιστικό Δελτίο*, τεύχ. 18 (Απρ. - Ιούν. 1983), 100-101 (ως Κυριάκος Νίκας).

5. «Π. Κιτρομηλίδης, *Ιώσηπος Μοισιόδαξ*, Αθήνα 1985», *Τα Ιστορικά*, τεύχ. 6 (Δεκ. 1986), 475-482.

6. «Th. Bremer (Hrsg.), *Europäische Literatur gegen den Faschismus 1922-1945*, München 1986», *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, ΙΕ' (1986), 203-208 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

7. «Ε. Αβδελά-Α. Ψαρρά, *Ο φεμινισμός στην Ελλάδα του μεσοπολέμου*, Αθήνα 1985», *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, ΙΕ' (1986), 187-201 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

◆ ◆

1. K. Van Dyck, *Kassandra and the Censors*, Ithaca-London 1998, 270.

8. «Σπάρτακος. *Κείμενα 1930-1932, Αθήνα 1932*», *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, ΙΣΤ (1987), 231-234 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

◆ ◆

1. Α. Λιάκος, *Τα Ιστορικά*, τεύχ. 18/19 (Ιούν. - Δεκ. 1993), 242.

9. «Αιμ. Μεταξόπουλος, *Σύμβαση και αλήθεια*, Αθήνα 1988», *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, 17 (1988), 143-146 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

10. «Ελ. Ποταμιάνου-Παλλαντίου, *Η μυθο-λογική του Α. Camus*, Αθήνα 1996», *Μανδραγόρας*, 16-17 (Ιαν.-Σεπτ. 1997), 43-46.

11. «Κ. Σκανδαλίδης, *Πολιτεία ανθρώπου. Η Αριστερά στη δίνη της χιλιετίας*, Αθήνα 1977», *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, ΚΣΤ' (1997), 357-363 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

12. «Στ. Αλαχιώτης, *Η πρόκληση των γονιδίων*» *Δωδώνη*, μέρος τρίτο, ΚΗ' (1999), 363-366 (και ανάπτυτο με την ίδια σελιδαρίθμηση).

13. «Για το βιβλίο μου: *Νεοελληνικός Διαφωτισμός*», *Νέα Εποχή*, τχ. 289 (καλοκαίρι 2006), 12-15.

14. Βλ. επίσης τα βιβλία και τις εργασίες αρ. 1.41, 1.42, 1.44, 3.82, 3.177, 3.179, 3.185, 3.190, 3.191, 3.197, 3.226, 3.227, 3.230, 3.232, 3.234.

**5. ΛΗΜΜΑΤΑ ΛΕΞΙΚΩΝ, ΕΓΚΥΚΛΟΠΑΙΔΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΩΝ**

1. *Bibliographie marxiste grecque*, préparée par E. Bitsakis et P. Noutsos, Paris 1982, σσ. 4.
2. «Κ. Δεσποτόπουλος», *Πάπυρος-Larousse-Britannica*, 20 (1986), 132.
3. «Ελληνική Νομαρχία», *Πάπυρος-Larousse-Britannica*, 23 (1987), 30-31.
4. «Ιωάννης Ζερβός», *Πάπυρος-Larousse-Britannica*, 26 (1987), 26.
5. «Χριστόδουλος Παμπλέκης», Λ. Ίλιτσεφ - Π. Φεντοσέγιεφ, *Φιλοσοφικό Εγκυκλοπαιδικό Λεξικό*, 5 (Αθήνα 1986), 430-431.
6. ΚΝΕ Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών–Τομέας Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Βιβλιογραφία 1945-1995*, Αθήνα 1998, σσ. 315.

1. Κ. Πέτσιος, *Ηπειρωτικά Χρονικά*, 33 (1998/1999), 383.

7. ΚΝΕ Εθνικού Ιδρύματος Ερευνών–Τομέας Φιλοσοφίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, *Νεοελληνικός Διαφωτισμός. Οι ιδέες – τα πρόσωπα – οι συλλογικοί φορείς – τα έργα. Ιστορικό Λεξικό*, Αθήνα 2000, Πρώτος τόμος: Α-Κ (τα λήμματα: «Αγάπη πολιτική», «Αγγλαμερικανοί», «Αθεσμία φυσική», «Αίσθησις εσωτερική», «Αλεμβήρτος», «Αληθής ευδαιμονία», «Ανάλυσις», «Αναρχία», «Ανθρωποποιητών εταιρεία», «Ανομοιότης», «Αντιφιλόσοφοι», «Αρετή», «Αρνάλδος», «Αυθεντία», «Βαΐλος», «Βάκων», «Βαρβαρότης», «Βαϋμαϊστέρος», «Βελτίωσις», «Βένθαμος», «Βιωτική», «Βόλνεϋ», «Βολταίρος», «Βόλφιος», «Βραγκοβάνος», «Βυφών», «Γαλιλαίος», «Γαλλογραικική Δημοκρατία», «Γασσένδης», «Γενουήνσιος», «Γεωργοί», «Γνώθι σαυτόν», «Γραμματική», «Δεισιδαιμονία», «Διαβατικός», «Διαλεκτομαχία», «Διασπορά», «Διδερώτος», «Δωνός», «Εγκέφαλος», «Εγκυκλοπαίδεια», «Εγωϊσμός», «Εκλεκτισμός», «Ελβέτιος», «Ελευθεροφροσύνη», «Ελληνική Νομαρχία», «Ενθουσιασμός», «ένστικτον», «Επαγγελματικοί καθηγεμόνες», «Επιστασία», «Έρδερος», «Ευγενίζω», «Ευδαιμονία», «Ήθη», «Θαύμα», «Θεΐται», «Θεολογία φυσική», «Θυρότος», «ιατρείον νού», «Ιδέαι έμφυτοι», «Ιδεολογία», «Ιερείς», «Ιέφερσον», «Holbach», «Καλοκινήματα», «Καρτέσιος», «Κλάσις», «Κλίμα», «Κονδιλλιάκ», «Κονδορκέτιος», «Κολίνιος», «Κορυθαλίζω», «Κοσμολογία», «Κοσμοπολιτισμός», «Κουλτούρα»).

8. «Ευάγγελος Π. Παπανούτσος», στο: Β. Παναγιωτόπουλος (επιμ.), *Πρόσωπα του 20ου αιώνα*, Αθήνα, «Νέα Σύνορα», 2000, 395-398.

6. ΑΡΘΡΑ ΣΕ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ – ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

I. Στην εφημ. του ΔΕΠ του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων *Ανάδραση*:

1. «Κομμάτια και θρύψαλα», Μάρτ.-Απρ. 1991.

II. Στην εφημ. των Αθηνών *Η Αυγή*:

1. «Για την επικαιρότητα της φιλοσοφίας του Μάρξ», 25-3-1983.
2. «Γ. Κορδάτος», 8-6-1986.
3. «Ρ. Χοϊδός και *Ραμπαγός*», 28-9-1986.
4. «Για την επιμόρφωση των εκπαιδευτικών», 13-11-1986.
5. «Από την κατασκευασμένη λήθη στη δυνατότητα αποκατάστασης», 24-5-1987.
6. «Η πολιτική της αγοραφοβίας», 3-8-1987.
7. «Αναζητώντας την ιδεολογική ταυτότητα του ΚΚΕ (1926-1955)», 3-4-1994.
8. «Ο *Ανταίος* ξαναστέκεται στα πόδια του», 1-4-2001.
9. «Βιτγκενστάιν: Φιλοσοφία και Πολιτική», 17-6-2001.
10. «Η Αριστερά γράφοντας και ξαναγράφοντας την ιστορία της», 17-3-2002.
11. «Κόμβοι στη συζήτηση για το 'έθνος'», 16.5.2006.

III. Στην εφημ. των Αθηνών *Το Βήμα* (1998→), στο ένθετο: «*Νέες Εποχές*»:

1. «Η υπέρβαση της πολιτικής», 10-5-1998.
2. «Η επικαιρότητα του Κάρλ Μάρξ», 31-5-1998.
3. «Έτη και έτη κοινωνικού αποκλεισμού», 5-7-1998.

Γ. Μύαρης, *Παρουσία*, τχ. 11 (Ιούν. 2001), 21.

4. «Καθημερινότητα και προκαταλήψεις», 2-8-1998.
5. «Το βάρος των διανοουμένων», 13-9-1998.
6. «Μεθοδολογία και πλανητική σκέψη», 15-11-1998.

Γ. Φαράκλας· Τομέας Φιλοσοφίας Παν/μίου Ιωαννίνων, Π. Κονδύλης, ό.π., 77, 88.

7. «Το βερολινέζικο τοπίο ιδεών», 29-11-1998.
8. «Πώς οι σοσιαλιστές έγιναν μπολσεβίκοι», 6-12-1998.
9. «Η ιδεολογία των λεξικών», 17-1-1999.
10. «Ο αποκλεισμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων», 14-2-1999.
11. «Η πολιτική σκέψη του Βελεστινλή», 21-3-1999.
12. «Το Λεξικό, η ιδεολογία και τα λήμματα», 28-3-1999.

13. «Η ακμαία ελληνική γλώσσα στην Αυστραλία», 18-4-1999.

14. «Ο τρισυπόστατος Ν. Καλαμάρης», 9-5-1999.

◆◆

Μ. Διοματάρη: Τομέας Φιλοσοφίας Παν/μίου Ιωαννίνων – *Μανδραγόρας*, Ν. Κάλας, ό.π., 45.

15. «Γ. Ιμβριώτης, ένας στοχαστής της ελευθερίας», 27-6-1999.

16. «Η μονοδιάστατη σκέψη της νέας τάξης πραγμάτων», 25-7-1999.

17. «Πανεπιστήμιο και τοπική κοινωνία», 15-8-1999.

18. «Ο λανθάνων σοσιαλισμός του Λ. Μαβίλη», 26-9-1999 και *Χαραυγή* (Λευκωσία), 3-10-1999.

19. «Τα διλήμματα της Ρ. Λούξεμπουργκ», 10-10-1999.

20. «Ο μαρξισμός μετά το τέλος του κομμουνισμού», 7-11-1999.

21. «Ο βλαισός Αίσωπος και ο Αραψ της Σάμου», 21-11-1999.

22. «Η άλγεβρα της ιστορικής έρευνας», 2-1-2000.

23. «Το Πανεπιστήμιο σε κατάσταση κινδύνου», 6-2-2000.

24. «Η παθολογία της 'έρευνας' στα Πανεπιστήμια», 2-4-2000.

25. «Είναι όλοι το ίδιο;», 9-4-2000.

26. «'Το παιγνίδι του κόσμου' και η σκέψη του Κ. Αξελού», 7-5-2000.

27. «Η παθολογία της έρευνας στα ΑΕΙ», 14-5-2000.

28. «Για το ζήτημα της 'πολιτισμικής ηγεμονίας'», 18-6-2000.

29. «Ποιά είναι η νέα Δεξιά», 23-7-2000.

◆◆

1. Α. Ηρακλείδης, *Η Αυγή*, 4.2.2001.

2. Α. Ηρακλείδης, *Ο θρησκευτικός εθνικισμός*, Αθήνα 2001, 46.

30. «Δημήτρης Χατζής», 18-8-2000.

31. «Ο διωγμός του ποιητή», 8-10-2000 και *Χαραυγή* (Λευκωσία), 15-10-2000.

32. «Ο 'λιποτάκτης βιβλιοπόντικας'», 29-10-2000.

33. «Ο κήπος με τις αυταπάτες», 26-11-2000.

34. «Ο εμπνευστής της 'Αριστερής Αντιπολίτευσης' στην Ελλάδα», 17-12-2000.

35. «Η ερωτική απελευθέρωση», 24-12-2000.

36. «Η 'ποιητική ανθρωπολογία' του Σεφέρη», 28-1-2001.

37. «Είναι επάγγελμα η πολιτική;», 11-2-2001.

38. «Είναι λύση ο Αβραμόπουλος;», 1-4-2001.

39. «'Το πλήρωμα της ερμηνείας'», 22-4-2001.

40. «Λογοτεχνία και επανάσταση», 27-5-2001.

41. «Νεοελληνικές σπουδές και ιστορία», 24-6-2001.

42. «Για τον 'εναλλακτικό τουρισμό'», 22-7-2001.

43. «'Των Ελλήνων οι κοινότητες'», 12-8-2001.

44. «Για μια 'ρεαλιστική ουτοπία'», 29-9-2001.

45. «Ο ιδαλγός της επανάστασης», 4-11-2001.

46. «Η εξίσωση της 'γνώσης' με τη 'δύναμη'», 2-12-2001.

47. «Για την 'πολιτισμική οικολογία'», 23-12-2001.
 48. «Ποιος θα αξιολογήσει τους 'αξιολογητές';», 13-1-2002.

Θ. Ξανθόπουλος, *Ελληνική Παιδεία*, Αθήνα 2005, 305.

49. «Το κοινωνικό συμβόλαιο του... Μακιαβέλι», 20-1-2002.
 50. «Διανοούμενοι και πολιτική», 24-2-2002.
 51. «Διπλοθεσίτης ή διπλοχέρης;», 3-3-2002.
 52. «Η ποιότητα των μεταπτυχιακών σπουδών», 7-4-2002.
 53. «Ο κόσμος μόνο όταν τον μοιράζεσαι υπάρχει», 21-4-2002.
 54. «Για την πανεπιστημιακή έρευνα», 19-5-2002.
 55. «Τα χαμένα εξάμηνα του Αιγαίου», 9-7-2002.
 56. «Βιβλίο, Πανεπιστήμιο και 'εσωτερισμός'», 21-7-2002.
 57. «Για την 'πολιτιστική πολυμορφία'», 11-8-2006.
 58. «Αναζητώντας 'ταυτότητα'», 22-9-2002.

Γ. Πανούσης, *Νομικό Βήμα*, 52 (2004), 1340.

59. «Η λογική της κυριαρχίας των ΗΠΑ», 20-10-2002.
 60. «Η 'νέα Αριστερά' και το 'Πολυτεχνείο'», 17-11-2002.
 61. «Προβλήματα της 'μεταδιπολικής' εποχής», 8-12-2002.
 62. «Προπτυχιακές σπουδές και ερευνητική τακτική», 19-1-2003.
 63. «Η πρυτανεία ως 'επάγγελμα'», 16-2-2003.

1. Γ. Πανούσης, *Τα Νέα*, 24-10-2005.

64. «Η αναπαραγωγή της 'ιθύνουσας ελίτ'», 6-4-2003.
 65. «Να μαθητεύσουμε κοντά στους μαθητές», 9-4-2003 και 18-5-2003.
 66. «Κατά βίου και γης ζήτησιν», 27-4-2003.
 67. «Για τον Μανόλη Λαμπρίδη», 15-6-2003.
 68. «Οι ωδίνες του νέου Συντάγματος», 29-6-2003.
 69. «Παρωχημένοι νεωτερισμοί», 20-7-2003.
 70. «Για το 'αρχιμήδειο σημείο'», 3-8-2003.
 71. «Του χρόνου τα ραγίσματα», 7-9-2003.
 72. «Στα μικρονήσια του Αιγαίου», 21-9-2003.
 73. «Η παιδαγωγική του 'συστήματος'», 3-10-2003.
 74. «Παλαιά αιτήματα και ονόματα;», 19-10-2003.
 75. «Για ποιά 'ανάπτυξη';», 16-11-2003.
 76. «Για τις 'πολιτικές πολιτισμού'», 14-12-2003.
 77. «Για τον Μάρκο Αυγέρη», 11-1-2004.
 78. «Μια 'μεγάλη αναλαμπή δίχως συνέχεια';», 15-2-2004.
 79. «Δ. Γληνός, ο φιλόσοφος του πολιτισμού», 28-3-2004.
 80. «Από τη λογοτεχνία της Διασποράς», 14-3-2004.

81. «Πανεπιστήμιο: τροπή, εντροπή και αποτροπή», 18-4-2004.

82. «Βιολογία εναντίον Ιστορίας», 2-5-2004.

83. «Για τη λογοτεχνία της 'ετερότητας'», 20-6-2004.

◆◆

M. Οικοποπου, «Metakropolis», 14.

84. «Διακυβεύματα ευρωπαϊκής πολιτικής», 26-6-2004.

85. «Η πολιτική ηθική της τέχνης», 8-8-2004.

86. «Η βιομηχανία του 'ελεύθερου χρόνου'», 19-9-2004.

87. «Τηλεόραση και 'καθημερινότητα'», 3-10-2004.

88. «Λένιν και Οκτωβριανή Επανάσταση», 10-10-2004 και *Η Σημερινή* (Λευκωσία), 17-10-2004.

89. «Έρωτας και θάνατος», 14-11-2004.

90. «Γ. Κορδάτος: 'Η κοινωνική σημασία' του Εικοσιένα», 28-9-2004.

91. «Οι αισθητικές δοκιμές του Κώστα Βάρναλη», 19-12-2004.

92. «Τι θα ήθελα να αλλάξει το 2005», 1/2-1-2005.

93. «Πάθη και παθήματα οικολόγων», 16-1-2005.

94. «Για τον τόπο και τον χρόνο», 23-1-2005.

95. «Για τις 'τοπικότητες' του Πανεπιστημίου», 27-2-2005.

96. «Λαϊκισμός δεξιάς στροφής», 13-3-2005.

97. «Ο Ιπποκράτης, ο φιλόσοφος και ο γιατρός», 22-5-2005.

98. «Δρόμοι της διαλεκτικής», 12-6-2005.

99. «Η 'πολιτική πολιτισμού' της Τοπικής Αυτοδιοίκησης», 10-7-2005.

100. «Η πολιτική διγλωσσία του Υπουργείου Παιδείας», 24-7-2005.

101. «Το ενδιαφέρον για την τοπική ιστορία», 7-8-2005.

102. «Μνήμη Αύγουστου Μπαγιόνα», 9-10-2005.

103. «Παλαιός και σύγχρονος 'ρατσισμός'», 30-10-2005.

104. «Μνήμη Θεόφιλου Βέικου», 6-11-2005.

105. «Τα σχήματα του 'νεοελληνικού Διαφωτισμού'», 11-12-2005.

106. «Κουπόνια για τη φτωχολογία», 1-1-2006.

107. «Το ανακάτεμα της τράπουλας των ιδεών», 8-1-2006.

108. «Του κύκλου τα γυρίσματα», 12-2-2006.

109. «Μωρίας εγκώμιον;», 12-3-2006.

110. «Ποιητικός επιλογισμός», 9-4-2006.

111. «Για την κατανόηση της 'τηλεξουσίας'», 7-5-2006.

112. «'Δεν θα σας κάνω τη χάρη να σας συνηθίσω'», 25-6-2006.

113. «Συγκοινωνούντα δοχεία», 9-7-2006.

114. «Ένα ακόμη 'προσχέδιο';», 6-8-2006.

115. «Ο Μάρξ στη Ρηγίλλης;», 24-9-2006.

116. «Πρόγραμμα και εφαρμογή πολιτικής», 8-10-2006.

117. «Για τον φόβο του 'πολιτικού κόστους'», 29-10-2006.

118. «Μια πόλη σε παρακμή», 19-11-2006.

119. «Το άλλοθι των 'αιώνιων φοιτητών'», 10-12-2006.

IV. Στην εφημ. *Βήμα της Κω*:

1. «Εισήγηση στην Πολιτιστική Συνάντηση των απανταχού Κώων», 17-8-1995.
2. «Ο ελληνισμός της Διασποράς», 20-7-1996.
3. «Για να μην καταντήσουν τα οράματα άλλοθι αδράνειας», 20-8-1998.
4. «Ευχαριστήρια Αντιφώνηση», 17-1-2000.
5. «Πρώτα συμπεράσματα από την Παγκόσμια Συνάντηση Αποδήμων», 18-8-2000.
6. «Ο ποιητής της Διασποράς από τη Λέρο», 20-4-2004.
7. «Για τον Κάρολο Παπούλια», 18-2-2006.
8. «Ο διανοούμενος Κάρολος Παπούλιας», 11-3-2006.

V. Στην εφημ. των Αθηνών *Ελευθεροτυπία*:

1. «Η συμβολή του Γ. Κορδάτου», 29-1-1990.
2. «Οδυνηρή αναντιστοιχία», 28-12-1991.
3. «Ιστορία και πολιτική στο έργο του Γ. Κορδάτου», 3-8-2001.

VI. Στην εφημ. των Ιωαννίνων *Εφημερίδα*:

1. «Δημοκρατία και ανθρώπινα δικαιώματα», Φεβρ. 1995.
2. «Μελαγχολία του Αιγαίου», Μάρτ. 1996.
3. «Επικήδειος στον Μ. Ράπτη», Μάρτ. 1996.
4. «29 σημεία για τη διοίκηση του Πανεπιστημίου», Απρ. 1996.
5. «Ηπειρωτική μουσική παράδοση», Μάιος 1996.
6. «Επανάσταση και εθνικό ζήτημα», Δεκ. 1996.
7. «Η πολιτική της αγοραφοβίας», Απρ. 1997.
8. «Μιά εναλλακτική πρόταση αυτοδιοίκησης για το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων», Μάιος 1997.

VII. Στην εφημ. των Ιωαννίνων *Ηπειρωτικός Αγών*:

1. «Η έκθεση του Χ. Καμπουρίδη», 15-5-1972.
2. «Η πολιτιστική ανάπτυξη και η επανάσταση της βουκέντρας», 30-7-1977.
3. «Η εκλογική απόφαση», 8-11-1977.

4. «Σπύρος Κυριαζόπουλος», 9-12-1977.
5. «Επιστολή», 30-2-1982.
6. «Επιστολή», 22-6-1982.
7. «Διαμαρτυρία Οικολόγων», 13-5-1986 (ανυπόγραφο).
8. «Νοσοκομείο ή νοσοτροφείο», 15-5-1986.
9. «Τής μικρής μας πόλης», 28-9-1986.
10. «Συνομιλίες με τον Κάρολο», 30-9-1986 (ως Δημόφιλος Ευκοσμίδης).
11. «Ο κατά κόσμον Γιάννης Βασ. Μυλωνάς», 30-4-1991.
12. «Παράδοση-ειρήνη-φιλία», 26-9-1991 [= Λαογραφικός Ομίλος «Κρυστάλλης», *Παράδοση-Φιλία-Ειρήνη*, Ιωάννινα 1991, 25].
13. «Ασφυκτική αυτοδιοίκηση...», 7-9-1992.
14. «Οφειλόμενη τιμή στον Δ. Χατζή», 14-4-1994.
15. «Σπουδές και έρευνα», 5-8-1994.
16. «Για μια εναλλακτική πρόταση αυτοδιοίκησης», 9-5-1997.
17. «Ο πολιτικός Δ. Χατζής», 20-12-2000.
18. «Εισαγωγή στην έρευνα του 'νεοελληνικού διαφωτισμού'», 30-5-2001.
19. «Η πρόσληψη της σκέψης του L. Wittgenstein στην Ελλάδα», 8-6-2001.
20. «Ταξιδεύοντας, διπλασιάζεις τον κόσμο σου», 27-6-2001.
21. «Γιατί η εγκυκλοπαίδεια *Grand Larousse*», 3-10-2001.
22. «Μάχη με τη φθορά του χρόνου και τα αδιέξοδα», 12-12-2001.
23. «Μια πόλη στις σελίδες της λογοτεχνίας», 16-4-2002.
24. «Ριζοσπαστικές ιδέες και εθνικό ζήτημα», 21-2-2003.
25. «'Ο κόσμος ο μικρός ο μέγας'», 12-5-2004.
26. «Χωρίς κανένα αίσθημα μειονεξίας», 18-6-2004.
27. «Εναλλακτική πρόταση για την Ήπειρο», 9-2-2005.
28. «Για τον Κάρολο Παπούλια», 10-2-2005.
29. «Πολιτική αειφορία», 7-2-2006.

VIII. Στην εφημ. των Αθηνών *Τα Νέα* (1988-1997), στη στήλη: «Τρίτη άποψη»:

1. «Η γαλλική διάνοηση», 25-2-1988.
2. «Μέ τον Φρόντ ή με τους Λουδδίτες», 7-4-1988.
3. «Νεοελληνικές σπουδές στο εξωτερικό», 17-5-1988.
4. «Παραλείπόμενα μιας απεργίας», 26-7-1988.
5. «Αποκατάσταση και επανερμηνεία στην Ιστορία», 18-8-1988.
6. «Από το μονόλογο στο διάλογο της Αριστεράς», 20-10-1988.
7. «Μορφές διαλόγου για την Αριστερά», 24-11-1988.
8. «Προβλήματα της πολιτικής ιστορίας», 22-12-1988.
9. «Κόμμα: από το μέρος στο όλο», 19-1-1989.
10. «Ο ορισμός του διανοούμενου», 9-2-1989.

11. «Οι ιδέες του Κάρλ Μάρξ στην Ελλάδα», 17-3-1989.
12. «Οι επώνυμοι του πολιτικού παιγνιδιού», 4-5-1989.
13. «Ιδανικοί αυτόχειρες», 28-7-1989.
14. «Τα μπάνια της πολιτικής: ήλθε η ώρα των αριστερών;», 1-9-1989.
15. «Φιλίστορες ή Φιλισταίοι;», 14-9-1989.
16. «Πολιτική της νεολαίας», 5-10-1989.
17. «Το νόημα μιας επανάστασης», 22-11-1989.
18. «Κατασκευή ενόχων», 22-12-1989.
19. «Για ποιά οικολογία μιλάμε;», 23-2-1990.

1. Π. Φαραντάκης, *Lapsi*, ό.π., 62.
20. «Στόχοι της νεωτερικής Αριστεράς», 27-3-1990.
21. «Ενας Αίσωπος στον τόπο μας», 9-6-1990.
22. «Σχολείο κατ' επιταγήν», 12-9-1990.
23. «Απολογισμός μιας απεργίας», 19-10-1990.
24. «Βαθύτερα τα αίτια», 26-12-1990.
25. «Για ποιόν διάλογο;», 7-5-1991.
26. «Σπουδές και έρευνα», 24-5-1991.
27. «Εκπαιδευτική πρόταση», 1-7-1991.
28. «Πτυχές της τουριστικής πολιτικής», 23-8-1991.
29. «Μνήμη Δ. Χατζή», 7-9-1991.

1. Δ. Τζιόβας, *Η Λέξη*, αρ. 144 (Μάρτ.-Απρ. 1998), 177.
30. «Η Ρόζα της Ανατολής», 24-12-1991.
31. «Η πτώση του Ν. Ζαχαριάδη», 18-1-1992.
32. «Χωρίς βαρβάρους...», 6-3-1992.
33. «Μνήμη Γ. Σεφέρη», 28-3-1992.
34. «Νέα αντιμεταρρύθμιση», 10-7-1992.
35. «Ασφυκτική αυτοδιοίκηση», 1-9-1992.
36. «Κίνημα καθηγητών», 28-12-1992.
37. «Σύρος και ναυπηγεία», 27-2-1992.
38. «Ευρώπη και μέλλον», 31-7-1993.
39. «Ανοιξιάτικες αδυναμίες», 19-8-1993.
40. «Κριτική της πολιτικής», 6-11-1993.
41. «Μιά δεύτερη επανάσταση», 4-12-1993.
42. «Πανεπιστήμια και διάλογος», 29-1-1993.
43. «Σπουδές και έρευνα», 6-5-1994.
44. «Πνευματική θωράκιση», 27-8-1994.
45. «Εναλλακτικός τουρισμός», 24-9-1994 [= Χ. Ρίζου, *Ιδεοσυνθέσεις*, Αθήνα 1996, 145-146].
46. «Για ποιά ανάπτυξη;», 26-10-1994 [= *Νέος Κόσμος* Μεμβούρνης, 7-11-1994].

47. «Των Ελλήνων οι κοινότητες», 4-11-1994.
48. «Η παθολογία της έρευνας», 14-10-1995.
49. «Τουρισμός και πολιτισμός», 26-1-1996.
50. «Μετά το ένα σύγγραμμα τί;», 28-3-1996.
51. «Οι διανοούμενοι», 3-1-1997.
52. «Ηγεμονισμός ή ισοτιμία;», 2-5-1997.
53. «Αυτοδιοίκηση Πανεπιστημίου», 4-6-1997.

ΙΧ. Στην εφημ. των Ιωαννίνων *Ο Νέος Αγωνιστής*:

1. «Εγκλημα και τιμωρία», Β΄ δεκαπενθ. Σεπτ. 1983 (ως Σταμάτης Νικολάου).
2. «Παλιές μέθοδοι και νέοι άνθρωποι», Α΄ δεκαπενθ. Ιουνίου 1984 (ως Α. Γιαννίδης).
3. «Πάρεργα και παραλειπόμενα», 27-10-1984 (ως Νίκος Ψαρόπουλος).
4. «Για το διάλογο μαρξιστών και χριστιανών», 10-11-1984.
5. «Τα Καλοκινήματα του Α. Ψαλίδα», 23-2-1985.

Χ. Στην εφημ. των Ιωαννίνων *Ο Παρατηρητής*:

1. «Σπύρος Κυριαζόπουλος», 10-12-1977.
2. «Σπ. Κυριαζόπουλος, Ο σοσιαλιστικός ρεαλισμός», 7-1-1978.
3. «Η δογματική νοοτροπία», 3-6-1978.
4. «Ιδεολογικές αρχές και αγωνιστική συνέπεια», 1-7-1978.
5. «Οι στόχοι του Εκπολιτιστικού Συλλόγου Ελληνικού», 29-7-1978.
6. «Αντίλογος στο Δ.Σ. του Ο.Η.Θ.», 16-9-1978.
7. «Ωρα αυτοκριτικής», 4-11-1978 (ως Αρης Γιαννούδης).
8. «Η έννοια του δογματισμού στον Μαρξ», 21-10-1978.
9. «Επιχορηγήσεις», 2-12-1978 (ανυπόγραφο).
10. «Θέατρο...σκιών», 10-2-1979 (ανυπόγραφο).
11. «Κρητικοί και κριτικοί», 3-3-1979 (ανυπόγραφο).
12. «Ιδεολογία χωρίς ψήφο», 7-4-1979 (ανυπόγραφο).
13. «Αμίν και αμήν», 7-4-1979 (ανυπόγραφο).
14. «Παρέμβαση σε μια συζήτηση», 14-4-1979 (ως Αρης Γιαννούδης).
15. «Η πολιτεία των αρμοδίων», 12-5-1979 (ανυπόγραφο).
16. «Herbert Marcuse», 4-8-1979.
17. «Τιμή», 22-11-1980.
18. «Συλλογάται καλά», 7-10-1981 (ως Αρης Γιαννούδης).
19. «Θέματα Λογικής», 21-10-1981 (ως Αρης Γιαννούδης).
20. «Ορισμένα φίλια ερωτήματα», 2-3-1989.
21. «Απάντηση», 23-3-1989.

22. «Rosa Luxemburg», 30-3-1989.

XI. Στην εφημ. των Ιωαννίνων *Πρωϊνός Λόγος*:

1. «Η παρουσία του Χριστού», 5, 6, 7-1-1969.
2. «K. Jaspers, *Εισαγωγή στη φιλοσοφία*», 16-1-1969.
3. «Ο Κ. Αρμενόπουλος και το έργο του», 5-2-1969.
4. «Το νόημα της Ορθοδοξίας», 16-3-1969.
5. «Αισθητικά προβλήματα», 26-4-1969.
6. «Π.Α. Μιχελής», 4-12-1969.
7. «Η πνευματική δημιουργία», 25-10-1970.

XII. Στην εφημ. των Αθηνών *Πρίν*:

1. «Γκράμσι», 15-12-1991.
2. «Ευτύχης Μπιτσάκης: *Laudatio*», 16-6-1996.

XIII. Στην εφημ. των Αθηνών *Ριζοσπάστης*:

1. «Μετα-βιομηχανική κοινωνία», 19-1-1975 (ως Αρης Γιαννούδης).

XIV. Στην εφημ. των Αθηνών *Σοσιαλιστική Αλλαγή*:

1. «Ρ. Λούξεμπουργκ», 22-2-1992 και 29-12-1992.

XV. Στην εφημ. των Αθηνών *Η Φωνή των Βολιμιατών*:

1. «Οι επίγονοι του επτανησιακού ριζοσπαστισμού», αρ. 32 (Ιούλ. Αύγ. 2000).
2. «Ο κήπος με τις αυταπάτες», αρ. 36 (Μάρτ. –Απρ. 2001).
3. «Για τον εναλλακτικό τουρισμό», αρ. 37 (Μάιος –Ιούν. 2001).
4. «Η ύστερη φάση ενός επτανησίου λογίου», αρ. 39 (Σεπτ. –Οκτ. 2001).
5. «Για την 'τοπικότητα'», αρ. 46 (Νοέμβρ. –Δεκ. 2002).

XVI. Στην εφημ. των Αθηνών *Η Φωνή του Ελληνικού*:

1. «Ο κατά κόσμον Γιάννης Β. Μυλωνάς», Μάρτ.-Απρ. 1991.
2. «Ο μύθος σύγκειται εκ θαυμασίων», Νοέμβρ.-Δεκ. 1995.
3. «Για τον Θόδωρο Παπαγιάννη», Ιαν.-Φεβρ. 1996 [= Πνευματικό Κέντρο Δήμου Ιωαννιτών, Θ. Παπαγιάννης, Ιωάννινα 1998, 5].
4. «Πρόλογος στο Φιλοσοφείον», Ιούλ.-Σεπτ. 2002.

5. «Ο κατά κόσμον Γιάννης Βασ. Μυλωνάς», Απρ.-Ιούν. 2003.
6. «Επικήδειος στην Ελένη Στουρνάρα, το γένος Νούτσου (23-4-2004)», Απρ.-Ιούν. 2004.
7. «Πώς γινόντουσαν οι επαναστάτες», Απρ.-Ιούν. 2004.
8. «Ευχαριστήρια αντιφώνηση», Ιούλ.-Σεπτ. 2004.
9. «Ανοιχτό γράμμα στον ανεψιό μας Χρήστο», Οκτ.-Δεκ. 2004 και Ιαν.-Μάρτ. 2005.
10. «Έφυγε και η Παπαδιά», Ιαν.-Μάρτ. 2005.
11. «Πολιτική αειφορία», Ιαν.-Μάρτ. 2006.

XVII. Στο περιοδικό *Ο Δεκαπενθήμερος Πολίτης*:

1. «Επιστολή», αρ. 4 (17-12-1983), 50.